

WERKBLAD INTRODUCTIELES:

WELKOM IN DE DELTA

NAAM

GROEP

EVEN VOORSTELLEN:
ARJAN POSTMA

HALLO, IK BEN ARJAN POSTMA.
MISSCHIEN HEB JE ME WEL
EENS OP TV GEZIEN.
IK BEN BOSWACHTER
EN IK VERTEL GRAAG
OVER DE NATUUR EN
DE DIEREN IN DE
HOLLANDSE DELTA.
IN DE LESSEN VERTEL
IK JE VAAK ALLERLEI
LEUKE WEETJES!

1. WELKOM IN DE HOLLANDSE DELTA

Bekijk het clipje
Welkom in de delta!

- 'Die berg prut dat is ons land'. Over welke berg prut heeft Arjan Postma het? Waar komt die berg prut vandaan?
- Leg in je eigen woorden uit wat een delta is. Je mag het ook tekenen.
- Pak een atlas en kijk naar de kaart van Europa. Waarom is een groot deel van Nederland een delta?
- In Nederland vind je riviergrind vooral in Limburg en Gelderland, en minder in Zeeland en Zuid-Holland. Waarom, denk je?
- Welke grondsoorten komen voor in Nederland?
- Welke grondsoorten zijn vooral door de zee en door de rivieren gebracht of ontstaan?
- Arjan Postma houdt er van om met zijn laarzen in de nattigheid te staan. Van welk landschap hou jij?

HOLLAND
NATUUR IN DE DELTA

2. HOOG OF LAAG NEDERLAND?

- A. 'De mens wilde droge voeten' vertelt Arjan Postma in het filmpje. Daar moeten we wel wat voor doen. Een groot deel van Nederland ligt namelijk onder de zeespiegel. Licht jouw woonplaats onder de zeespiegel? Vul je postcode in op www.onswater.nl en je ziet of je onder of boven zeeniveau woont.

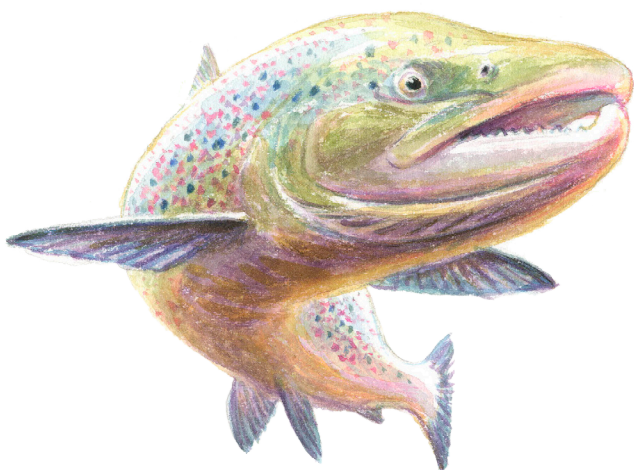
Mijn huis ligt op meter onder/boven de zeespiegel.

TIP: GEEN INTERNET? PAK EEN ATLAS.

- B. Zou jij droge voeten hebben als er geen dijken en andere keringen waren?
- C. Langs de kust ligt veel zand. Hoe noemen we de zandheuvels die hier liggen? En welke rol hebben ze?
- D. Arjan Postma noemt de bever een omgekeerde Nederlander. Wat bedoelt hij daarmee?

3. DYNAMISCHE DELTA

Planten en dieren houden van vruchtbare aarde. Ze groeien vooral goed op grondsoorten die het best bij hen passen. Op zandgrond vind je bijvoorbeeld veel heidevelden. Daar leven planten en dieren die je niet snel tegenkomt in een natte polder vlak aan zee. Andersom is dat ook zo. Planten en dieren die houden van de nattigheid van een polderlandschap zie je niet zo snel op de hoge zandgronden. In Delta in de Klas ontdek je van veel dieren in welke gebieden zij leven en waarom juist daar.

- A. Welke invloed had en heeft de zee op onze delta en op ons leven?
- B. Zeewater is zout. Rivierwater is zoet. Wat gebeurt er met het water op plekken waar zoet en zout elkaar ontmoeten?
- C. Hoe beschermen wij ons land tegen de zee?
- D. Waardoor hebben delta's vaak een rijke natuur?
- E. Soms zit er veel water in een rivier en stroomt het water heel hard. In dezelfde rivier zit op een ander moment veel minder water en het water stroomt minder hard. Hoe kan dit?

4. DE MENS IN DE DELTA

Een delta is vruchtbaar... dat had de mens ook al snel ontdekt. Al in de oertijd woonden hier mensen.

- A. Waar leefden de eerste mensen in de delta van, denk je?
- B. Na een poos werden de mensen boer. Dat was handiger. Welke oplossing bedachten zij om hoog en droog te wonen?
- C. De boeren werden steeds beter in het verbouwen van granen en groenten, en ze hielden ook vee. Wat betekende de ontdekking van de landbouw voor de manier van leven van deze mensen?
- D. Ook de omgeving veranderde door de ontdekking van de landbouw. Wat voor dingen ging de mens veranderen? Geef drie voorbeelden.
- E. De landbouw was een succes. Mensen gingen dicht bij elkaar wonen, in dorpen en steden. Ze hadden ook brandstoffen nodig om zich warm te houden. Het veen werd opgegraven en verbrand. Daardoor zakte de bodem in. In welke delen van Nederland leverde dat grote problemen op? Gebruik een atlas.
- F. Ooit was het IJsselmeer een binnenzee. De Afsluitdijk heeft dit veranderd. De mensen hebben bepaalde delen ingepolderd. Welke delen? Gebruik de atlas.
- G. In de eeuwen die volgden heeft de mens de natuur steeds aangepast aan zijn eigen behoeften. Of dat goed was voor de natuur, was niet belangrijk. Doen we dat nog steeds zo? Geef voorbeelden.

5. DIEREN IN DE DELTA

 Bekijk de trailer van Holland, Natuur in de Delta.

In de lessen en de film volgen we vijf hoofddieren die leven in de delta: de zeearend, het pimperlblauwtje, de bever, de stekelbaars en de haas. Weet jij welke bijnamen deze dieren hebben?

- A. Zet de volgende bijnamen bij de juiste foto in de fotostrip: ingenieur van de rivier, dappere reiziger, cheetah van de polder, koning van de Delta. Let op er zijn vijf foto's en vier bijnamen.
- B. Welk dier heeft nog geen bijnaam? Bedenk zelf een bijnaam voor dit dier.
- C. Deze dieren zijn niet altijd in de delta aanwezig geweest. Schrijf twee redenen op waarom dieren soms (tijdelijk) niet aanwezig zijn in een landschap.
- D. Het favoriete dier van Arjan is de haas. Wat is jouw favoriete dier?
- E. Holland, Natuur in de Delta gaat vooral ook over de natuur in ons land. De meeste hoofdrolspelers leven op het land. Alleen de stekelbaars niet. Waarom hebben de makers ook de stekelbaars een hoofdrol gegeven, denk je?

- F. In ons land leven nog veel meer dieren met het water en de wind. In de trailer van de film zag je nog enkele dieren die je gaat ontmoeten. Welke van deze dieren ken je uit je eigen omgeving? Welke nog niet?

6. HET MAKEN VAN NATUURFILMS

Het maken van een natuurfilm zoals Holland, Natuur in de Delta is nog niet zo eenvoudig.

- A. Wat lijkt je leuk aan het maken van een natuurfilm?
- B. En wat lijkt je minder leuk?
- C. Zou jij graag een natuurfilm willen maken? Waarom?
- D. Bedenk een script voor jouw eigen Holland, Natuur in de Delta-filmclipje. Het clipje mag 90 seconden duren. Wat wil je in die 90 seconden laten zien? Hoe zou je dat kunnen filmen?

TIP: NATUURLIJK IS HET LEUK OM HET FILMCLIPJE OOK ECHT TE MAKEN. VAN 12 SEPTEMBER TOT EN MET 12 NOVEMBER 2015 KAN JE MET JOUW CLIPJE MEE DOEN AAN EEN WEDSTRIJD. DE BESTE FILMCLIPJES GEBRUIKEN WE IN ONZE NIEUWE FILM.

KIJK VOOR MEER INFORMATIE OP WWW.DELTAINDEKLAS.NL.

ONDERZOEKSOPDRACHT DE KLEINE DELTA

EEN MINI-ECOSYSTEEM

Dieren en planten in een gebied hebben elkaar nodig. Ook de bodem, het klimaat en de hoeveelheid water bepalen welke planten en dieren in een gebied kunnen overleven en zich voortplanten. Zo'n levensgemeenschap noem je een ecosysteem.

Opdracht

Je eigen achtertuin is eigenlijk een mini-ecosysteem, of als je geen tuin hebt, dit geldt ook voor een bloembak met planten en insecten. Ook bij jou om de hoek kun je veel ontdekken over de natuur.

Zoek een groen plekje in de buurt waar je woont. Ga er een tijdje zitten. Wat leeft er allemaal in dit stukje natuur?

- Welke kleuren zie je?
- Is de grond droog of nat?
- Hoeveel soorten planten zie je?
- Hoe hoog is de beplanting?
- Kan er veel daglicht op het plekje komen of juist niet?
- Kan er regen op de plek komen of juist niet?
- Zien de planten er gezond uit?
- Welke dieren herken je? Hoeveel verschillende dieren zie je?
- Kan je bedenken wie wat eet?
- Hoe hebben de planten en de dieren in het stukje elkaar nodig?
- Wat valt je nog meer op?

TIPS:

- LEG EEN WIT VEL PAPIER ONDER DE BOMEN OF PLANTEN EN SCHUDT VOORZICHTIG AAN DE BOOM OF PLANT. WAT VALT ER OP HET PAPIER?
- KIJK OOK ONDER STENEN.
- GA NA EEN PAAR DAGEN NOG EEN KEER KIJKEN. WAT IS ER VERANDERD?
- MAAK FOTO'S VAN DIEREN OF PLANTEN. JE KUNT DAN LATER THUIS OP DE COMPUTER OPZOEKEN HOE DE DIEREN EN PLANTEN HETEN. BIJVOORBEELD OP WWW.DIERENZOEKER.NL.

